

CHRYSOLOGICZNE PODSTAWY DUSZPASTERSTWA

Teksty biblijne objaśniające chrystologiczne podstawy duszpasterstwa

<p>CHRZEŚCIJANIN (OCHRZCZONY) GŁĘBOKO ZJEDNOCZONY Z CHRYSTUSEM</p>	<p>Rz 6, 3–5: Czyż nie wiadomo wam, że my wszyscy, którzyśmy otrzymali chrzest zanurzający w Chrystusa Jezusa, zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć... Jeżeli bowiem przez śmierć, podobną do Jego śmierci, zostaliśmy z Nim złączeni w jedno, to tak samo będziemy z Nim złączeni w jedno przez podobne zmartwychwstanie.</p> <p>Ga 3, 27: Bo wy wszyscy, którzy zostaliście ochrzczeni w Chrystusie, przyoblekliście się w Chrystusa</p> <p>1 Kor 12, 27 Wy przeto jesteście Ciałem Chrystusa i poszczególnymi członkami</p>
<p>CHRYSUSOWA ŁASKA PRZEKSZTAŁCA OCHRZCZONEGO /ODNAWIA PROWADZI DO NAWRÓCENIA</p>	<p>Kol 3, 9–10: Nie okłamujcie się nawzajem, boście zwlekli z siebie dawnego człowieka z jego uczynkami, a przyoblekli nowego, który wciąż się odnawia ku głęszemu poznaniu /Boga/, według obrazu Tego, który go stworzył.</p> <p>Ef 1, 4: W Nim (Chrystusie) bowiem wybrał nas przez założeniem świata, abyśmy byli święci i nieskalani przed Jego obliczem</p>
<p>DZIĘKI CHRYSUSOWEJ ŁASCE ŻYCIE OCHRZONEGO PRZYNOSI OWOCE</p>	<p>J 15, 5: Kto trwa we Mnie, a Ja w nim, ten przynosi owoc obfity, ponieważ beze Mnie nic nie możecie uczynić</p>

CHRYSUSOWA ŁASKA PROWADZI DO ODKUPIENIA I ZBAWIENIA

Ef 1 5. 7: Z miłości przeznaczył nas dla siebie jako **przybranych synów** przez Jezusa Chrystusa... W Nim mamy **odkupienie** przez Jego krew - **odpuszczenie występków**, według bogactwa Jego łaski

Rz 6, 4: Przez chrzest zanurzający nas w śmierć zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my **wkroczyli w nowe życie**

Zadania duszpasterstwa:

- wprowadzenie w głęboką więź z Chrystusem, by człowiek został przekształcony przez moc Chrystusa i otrzymał jego łaski, odnowienie człowieka w Chrystusie, metanoia
  - ➔ aspekt chrystologiczny duszpasterstwa
- doprowadzenie do wyzwolenia człowieka z grzechu i śmierci, otwarcie na odkupienie i doprowadzenie do zbawienia
  - ➔ aspekt soteriologiczny duszpasterstwa
- doprowadzenie do ostatecznego zjednoczenia wszystkich z Bogiem w Chrystusie na końcu czasów
  - ➔ aspekt eschatologiczny duszpasterstwa

PNEUMATOLOGICZNE PODSTAWY DUSZPASTERSTWA

Charyzmatyczne działanie Ducha Świętego w Kościele

Duch Święty

- Wyciska niezatarte znamię (pieczęć) na ochrzczoneym
  - odradza go łaską, czyni świętym
  - ustanawia duchową świątynią, czyli napełnia świętą obecnością Boga
- Namaszcza, czyli posyła, by spełniał apostołskie zadania (misję prorocką, kapłańską i królewską)

Zadania duszpasterstwa:

- pomoc w zbliżeniu człowieka do Boga
- pomoc w otwarciu na przemieniającą moc Ducha Świętego i jego dary (charyzmaty)
- formowanie świętości chrześcijanina (budowanie świątyni Ducha Świętego)
- pomoc w odkryciu i realizacji powołania (czyli posłania) danego przez Boga (odkrycie osobistych charyzmatów i ich ukierunkowanie)

Teksty biblijne objaśniające pneumatologiczne podstawy duszpasterstwa

1P 2, 4-5

⁴Zbliżając się do Tego, który jest żywym kamieniem, odrzuconym wprawdzie przez ludzi, ale u Boga wybranym i drogocennym, ⁵wy również, niby żywe kamienie, jesteście **budowani jako duchowa świątynia**, by stanowić **święte kapłaństwo, dla składania duchowych ofiar**, przyjemnych Bogu przez Jezusa Chrystusa.

2Kor 1, 21-22

²¹ Tym zaś, który umacnia nas wespół z wami w Chrystusie, i który nas **namaścił**, jest Bóg. ²² On też **wycisnął na nas pieczęć i zostawił zadatek Ducha** w sercach naszych.

1Kor 3, 16

Czyż nie wiecie, żeście **świątynią Boga** i że Duch Boży mieszka w was?

Łk 14, 18-19

¹⁸ Duch Pański spoczywa na Mnie, ponieważ Mnie **namaścił i posłał Mnie**, abym ubogim niósł dobrą nowinę, więźniom głosił wolność, a niewidomym przejrzenie; abym uciśnionych odsyłał wolnymi, ¹⁹abym obwoływał rok łaski od Pana.

CHRYSTUS (gr.) / MESJASZ (aram.)

= NAMASZCZONY, POMAZANIEC BOŻY (PROROK, KAPŁAN, KRÓL)

→ posłany by pełnić dzieło Ojca

CHRZEŚCINJANIN (należący do Chrystusa) = NAMASZCZONY

→ posłany by pełnić misję prorocką, kapłańską i królewską

Prefacja ze święta Chrztu Pańskiego: „...Duch Święty zstępując w postaci gołębiczy, dał świadectwo, że Chrystus, Twój Sługa, został namaszczony i posłany, aby głosić dobrą nowinę ubogim...”

Chrystologiczne i pneumatologiczne podstawy duszpasterstwa

Teksty dokumentów kościelnych

Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o Kościele, 10

Ochrzczeni bowiem poświęceni są przez odrodzenie i namaszczenie Duchem Świętym, jako dom duchowy i święte kapłaństwo, aby przez wszystkie właściwe chrześcijaninowi uczynki składać ofiary duchowe i głosić moc Tego, który wezwał ich z ciemności do swego prawdziwego świata (por. 1 P 2,4-10). Toteż wszyscy uczniowie Chrystusowi... wszędzie mają głosić świadectwo o Chrystusie, a tym którzy się tego domagają, zdawać sprawę z nadziei życia wiecznego, która jest w nich (por. 1 P 3,15).

Jan Paweł II, Adhortacja apostołska, *Christifideles laici*

CHRZEST I CHRZEŚCIJAŃSKA NOWOŚĆ

10. Nie będzie przesadą twierdzenie, że celem całej egzystencji świeckiego katolika jest dochodzenie do poznania radykalnej nowości chrześcijańskiej płynącej z Chrztu, sakramentu wiary po to, ażeby móc wypełniać swoje życiowe obowiązki zgodnie z otrzymanym od Boga powołaniem. Popatrzmy teraz konkretnie i z bliska na *trzy* podstawowe aspekty owej chrześcijańskiej nowości, które pomogą nam określić „sylwetkę” świeckiego: *Chrzest odradza nas do życia dzieci Bożych, jednoczy nas z Jezusem Chrystusem i Jego Ciałem, którym jest Kościół, namaszcza w Duchu Świętym czyniąc każdego z nas duchowa, świątynią.*

Synowie w Synu

11. Przypomnijmy, co Jezus mówi do Nikodema: „Zaprawdę, zaprawdę powiadam ci, jeśli się ktoś nie narodzi z wody i z Ducha, nie może wejść do królestwa Bożego” (*J 3, 5*). Chrzest święty jest więc nowym narodzeniem, jest odrodzeniem.

Ten właśnie aspekt chrzcielnego daru ma na myśli Piotr apostoł, gdy wypowiada uroczyste słowa: „Niech będzie błogosławiony Bóg i Ojciec Pana naszego Jezusa Chrystusa. On w swoim wielkim miłosierdziu przez powstanie z martwych Jezusa Chrystusa na nowo zrodził nas do żywej nadziei: do dziedzictwa niezniszczalnego i niepokalanego, i niewiędnącego” (*I P 1, 3-4*). Następnie Piotr określa mianem chrześcijan tych, którzy zostali „ponownie do życia powołani nie z ginącego nasienia, ale z niezniszczalnego, dzięki słowu Boga, które jest żywe i trwa” (*I P 1, 23*).

Przez Chrzest święty stajemy się *dziećmi Boga w Jego Jednorodzonym Synu Jezusie Chrystusie*. Każdy chrześcijanin obmyty wodą ze świętego źródła słyży głos, który niegdyś rozległ się nad brzegiem Jordanu: „Tyś jest mój Syn umiłowany, w Tobie mam upodobanie” (*Lk 3, 22*), i wtedy wie, że został przyłączony do umiłowanego Syna, sam stając się synem przybranym (por. *Ga 4, 4-7*) i bratem Chrystusa. W ten sposób w dziejach każdego człowieka dopełnia się przedwieczny zamysł Ojca: „tych, których od wieków poznał, tych też przeznaczył na to, by się stali na wzór obrazu Jego Syna, aby On był pierworodnym między wielu braćmi” (*Rz 8, 29*).

To *Duch Święty* nadaje ochrzczoneму status synów Bożych, a zarazem czyni ich członkami Chrystusowego Ciała. Święty Paweł przypomina o tym chrześcijanom z Koryntu: „Wszyscyśmy bowiem w jednym Duchu zostali ochrzczeni, [aby stanowić] jedno Ciało” (*I Kor 12, 13*); i dlatego może powiedzieć świeckim: „Wy przeto jesteście Ciałem Chrystusa i poszczególnymi członkami” (*I Kor 12, 27*); „Na dowód tego, że jesteście synami, Bóg wysłał do serc naszych Ducha Syna swego” (*Ga 4, 6*; por. *Rz 8, 15-16*).

Jedno ciało w Chrystusie

12. Jako odrodzeni „synowie w Synu”, ochrzczeni są nieodwołalnie — jak uczy Sobór Florencki — „członkami Chrystusa i członkami Ciała Kościoła”[17].

Chrzest oznacza i sprawia mistyczne, ale rzeczywiste wcielenie w ukrzyżowane i zwycięskie ciało Jezusa. Przez ten sakrament Jezus zanurza człowieka w swoją śmierć, aby zanurzyć go w swoim zmartwychwstaniu (por. *Rz 6, 3-5*), uwalnia go ze „starego człowieka” i przyobleka w „człowieka nowego”, czyli w samego siebie: „Wy wszyscy — głosi św. Paweł — którzy zostaliście ochrzczeni w Chrystusie, przyoblekliście się w Chrystusa” (*Ga 3, 27*; por. *Ef 4, 22-24*; *Kol 3, 9-10*). Stąd „wszyscy razem tworzymy jedno ciało w Chrystusie” (*Rz 12, 5*).

W słowach Pawłowych odnajdujemy wierne echo nauki samego Jezusa, który objawił *tajemnicze zjednoczenie swoich uczniów z sobą i pomiędzy nimi* jako odbicie i przedłużenie owej tajemniczej jedności, która łączy Ojca z Synem i Syna z Ojcem miłością w Duchu Świętym (por. *J 17, 21*). Tę samą jedność ma na myśli Jezus, gdy przedstawia obraz winnego krzewu i latorośli: „Ja jestem krzewem winnym, wy — latoroślami” (*J 15, 5*); obraz, który rzuca światło nie tylko na głęboką więź uczniów z Jezusem, ale także na witalną jedność wśród samych uczniów, pędów jednej Winorośli.

Żywe i święte przybytki Ducha

13. Innej symboliki używa Piotr apostoł, porównując ochrzczonego do „żywych kamieni”, które na Chrystusie, „kamieniu węgielnym”, są „budowane jako duchowa świątynia” (*I P 2, 5 n.*). Stajemy tu wobec kolejnego aspektu chrześcijańskiej nowości, który znajduje wyraz w słowach Soboru Watykańskiego II: „Ochrzczeni (...) poświęceni są przez odrodzenie i namaszczenie Duchem Świętym, jako dom duchowy” (KK 10).

Duch Święty „namaszcza” ochrzczonego, wyciska na nim swoją niezatartą pieczęć (por. *2 Kor 1, 21-22*) i ustanawia go duchową świątynią. Znaczy to, że człowiek, zjednoczony i ukształtowany na wzór Chrystusa, zostaje napełniony przez Ducha świętą obecnością Boga.

Po tym duchowym „namaszczeniu” chrześcijanin może na swój sposób powtórzyć słowa Jezusa: „Duch Pański spoczywa na Mnie, ponieważ Mnie namaścił i posłał Mnie, abym ubogim niósł dobrą nowinę, więźniom głosił wolność, a niewidomym przejrzenie; abym uciśnionych odsyłał wolnych, abym obwoływał rok łaski od Pana” (*Lk 4, 18-19*; por. *Iz 61, 1-2*). Tak oto przez chrzest i bierzmowanie ochrzczonego uczestniczy w misji samego Jezusa Chrystusa, Mesjasza i Zbawiciela.

UDZIAŁ ŚWIECKICH W KAPLAŃSKIM, PROROCKIM I KRÓLEWSKIM URZĘDZIE JEZUSA CHRYSYUSA

14. Zwracając się do ochrzczonych jako do „niedawno narodzonych niemowląt”, Piotr apostoł mówi: „Zbliżając się do Tego, który jest żywym kamieniem, odrzuconym wprawdzie przez ludzi, ale u Boga wybranym i drogocennym, wy również, niby żywe kamienie, jesteście budowani jako duchowa świątynia, by stanowić święte kapłaństwo, dla składania duchowych ofiar, przyjemnych Bogu przez Jezusa Chrystusa (...). Wy zaś jesteście wybranym plemieniem, królewskim kapłaństwem, świętym narodem, ludem Bogu na własność przeznaczonym, abyście ogłaszali dzieła potęgi Tego, który was wezwał z ciemności do przedziwnego swojego światła” (1 P 2, 4-5. 9).

Mamy tu do czynienia z kolejnym aspektem Chrztu: oto świeccy otrzymują, w sobie właściwym wymiarze, udział w potrójnym urzędzie Jezusa Chrystusa — kapłańskim, prorockim i królewskim. Świadomość tego faktu była zawsze obecna w żywej tradycji Kościoła, o czym świadczy między innymi komentarz św. Augustyna do Psalmu 26: Dawid „namaszczony bowiem został na króla. Wówczas namaszczano jedynie królów i kapłanów. Dwie osobistości namaszczano w owych czasach. Dwie osoby zapowiadały jednego przyszłego króla i kapłana, dwa urzędy jednego Chrystusa. Nazwa Chrystus pochodzi od krzyżma. I nie tylko jego głowa została namaszczona, ale również i ciało, czyli my wszyscy (...). Tak więc namaszczenie odnosi się do wszystkich chrześcijan. Natomiast pierwotnie, za czasów Starego Testamentu dotyczyło tylko dwóch osób. Stąd też widoczną jest rzeczą, iż my wszyscy jesteśmy ciałem Chrystusa, ponieważ wszyscy jesteśmy namaszczeni. W nim jesteśmy zarówno oddani Chrystusowi, jak też sami jesteśmy Chrystusem, ponieważ w pewnym stopniu stanowimy całego Chrystusa, głowę i ciało” (św. Augustyn, *Objaśnienie Psalmów*, XXVI, II, 2).

Rozpoczynając moją papieską posługę, wiemy nauczaniu Soboru Watykańskiego II (por. KK 10), pragnęłam położyć nacisk na sprawę kapłańskiej, prorockiej i królewskiej godności całego Ludu Bożego, mówiąc: „Ten, narodzony z Maryi Dziewicy, syn cieśli — jak mniemano, Syn Boga żywego — jak wyznał Piotr — przyszedł, aby wszystkich nas uczynić „królestwem i kapłanami,.. Sobór Watykański II na nowo przypomniał tajemnicę tej władzy. Posłannictwo Chrystusa-Kapłana, Proroka-Nauczyciela i Króla — trwa w Kościele. Wszyscy: cały Lud Boży, jesteśmy tego potrójnego posłannictwa uczestnikami” (Jan Paweł II, *Homilia na rozpoczęcie pontyfikatu*, 22 października 1978 r.).

Niniejsza adhortacja zachęca świeckich do tego, aby jeszcze raz z rozwagą i miłością odczytali, przemyśleli i przyswoili sobie bogate i płodne nauczanie Soboru na temat ich uczestnictwa w potrójnym urzędzie Chrystusa. Postaramy się teraz wyłożyć pokrótce najistotniejsze elementy tego nauczania,

Ze względu na swoje kapłaństwo Jezus samego siebie wydał na krzyżu i nieustannie ofiarowuje się w Eucharystii na chwałę Ojca, dla zbawienia ludzkości. Ludzie świeccy uczestniczą w *urzędzie kapłańskim* Chrystusa, gdyż jako wcieleni przez Chrztus w Chrystusowe Ciało łączą się z Nim w tej ofierze, ofiarowując siebie samych i wszystkie swoje uczynki (por. *Rz* 12, 1-2). Oto co o nich mówi Sobór: „Wszystkie (...) ich uczynki, modlitwy i apostołskie przedsięwzięcia, życie małżeńskie i rodzinne, codzienna praca, wypoczynek ducha i ciała, jeśli odbywają się w Duchu, a nawet utrapienia życia, jeśli cierpliwie znoszone, stają się duchowymi ofiarami miłymi Bogu przez Jezusa Chrystusa (por. *1 P* 2, 5); ofiary te składane są zbożnie Ojcu w eucharystycznym obrzędzie wraz z ofiarą Ciała Pańskiego. W ten sposób i ludzie świeccy, jako zbożnie działający wszędzie czciciele Boga, sam świat Jemu poświęcają” (KK 34).

Udział w *prorockim urzędzie* Chrystusa, „który zarówno świadectwem życia, jak mocą słowa ogłosił Królestwo Ojca” (KK 35), uprawnia i zobowiązuje świeckich do tego, by z wiarą przyjęli Ewangelię i głosili ją słowem i czynem, demaskując śmiało i odważnie wszelkie przejawy zła. Zjednoczeni z Chrystusem, „wielkim prorokiem” (por. *Lk* 7, 16), ustanowieni w Duchu Świętym „świadkami” zmartwychwstałego Chrystusa, świeccy otrzymują udział zarówno w nadprzyrodzonym zmyśle wiary Kościoła, który „nie może w niej zblądzić” (KK 12), jak i w łasce słowa (por. *Dz* 2, 17-18; *Ap* 19, 10). Winni oni zabiegać o to, by nowość i moc Ewangelii jaśniała w ich życiu codziennym, rodzinnym i społecznym, oraz cierpliwie i odważnie, pośród sprzeczności współczesnych czasów, dawać wyraz nadziei na przyszłą chwałę „także przez formy życia świeckiego” (KK 35).

Z tytułu swej przynależności do Chrystusa, Pana i Króla wszechświata, świeccy uczestniczą także w Jego *urzędzie królewskim* i są przez Niego wezwani do służenia Królestwu Bożemu i do jego rozszerzania w dziejach. Ludzie ci przeżywają swą chrześcijańską królewskość przede wszystkim poprzez duchową walkę, ażeby pokonać w sobie królestwo grzechu (por. *Rz* 6, 12), a następnie poprzez dar z siebie, aby w miłości i sprawiedliwości służyć Jezusowi, który jest obecny we wszystkich braciach, a zwłaszcza najmniejszych (por. *Mt* 25, 40).

Ale w szczególny sposób świeccy są wezwani do tego, by przywracać stworzeniu całą jego pierwotną wartość. Oni bowiem, poddając stworzenie prawdziwemu dobru człowieka poprzez działalność wspieraną życiem łaski, uczestniczą w sprawowaniu owej władzy, na mocy której Zmartwychwstały Jezus przyciąga wszystkie rzeczy do siebie i poddaje je, jak i siebie samego, Ojcu, aby Bóg był wszystkim we wszystkich (por. *J 12, 32; I Kor 15, 28*).

Udział ludzi świeckich w potrójnym urzędzie Chrystusa — Kapłana, Proroka i Króla rozpoczyna się wraz z namaszczeniem Chrztu, rozwija przez Bierzmowanie, w Eucharystii zaś znajduje spełnienie i pełne mocy oparcie. Udział ten jest udziałem *poszczególnych* świeckich *jako tych*, którzy tworzą *jedno Ciało* Pańskie. Jezus bowiem ubogaca swoimi darami Kościół jako własne Ciało i Oblubienicę. Stąd poszczególni ludzie uczestniczą w potrójnym urzędzie Chrystusa *jako członkowie Kościoła*, czego wyraźnie uczy Piotr apostoł, nazywając ludzi ochrzczonych „wybranym plemieniem, królewskim kapłaństwem, świętym narodem, ludem Bogu na własność przeznaczonym” (*I P 2, 9*). Udział świeckich w potrójnym urzędzie Chrystusa, właśnie dlatego, że wywodzi się z przynależności do kościelnej wspólnoty, winien być przeżywany i realizowany *we* wspólnotcie *i dla* wspólnoty. Mówi św. Augustyn: „Tak jak ze względu na mistyczne krzyżmo zwiemy wszystkich pomazańcami, zwiemy też wszystkich kapłanami, *ponieważ* są *członkami* jednego kapłana” (ś→. Augustyn, *O państwie Bożym*, XX, 10).